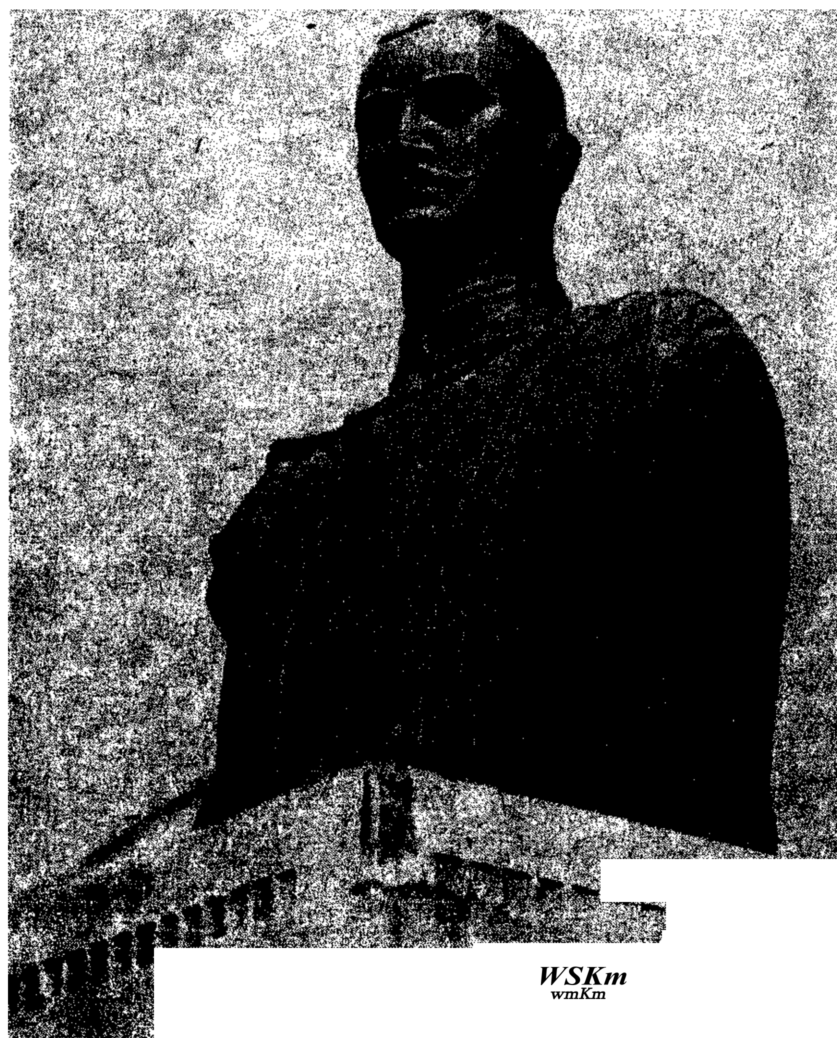

CÎRLOVA

RUINURILE TÎRGOVISTII

Ediție îngrijită
și prefață
de MARIN SORESCU

EDITURA SCRISUL ROMÂNESC
CRAIOVA
1975

Coperta şi ilustraţia cărţii: IULIANA PREDUŢ
Prezentarea artistică şi tehnoredactarea.: Ton Ungureanu
Redactor : MARCELA RADU

POETUL CĂLARE

„Această subţire materie şi organ al duhului".

Dacă vedeţi un tânăr venind călare dinspre 1831 să ştiţi că e Vasile Cîrlova. Poartă uniformă de sublocotenent, gradul *şi* al lui Mihail Lermontov, mi se pare, contemporanul său, are ţinută reglementară, toţi nasturii, cască, fireturi, privirea pierdută în golul dintre Carpaţi, iar în buzunare... ghici ? cinci poezii. Cinci poezii, dar calul său, care se numeşte Murgul, aşa 11 vom numi noi, nu ştie decît una — aceea care face rap, şi încă de trei ori rap — bum-bum! /rap, rap, rap, rap — bum-bum ! Poetul o declamă după moda romantică prin faţa pilcurilor de soldaţi ai miliţiei naţionale abia înfiinţată, catane vizibile şi invizibile, şi atunci calul calcă mai sprinten pe cîmpia românească :

„Pe cîmpia rumânească o tăcere pînă cînd,
Pînă cînd de arme pline să nu sune dnd şi cînd,
Şi p-a *caria lungime*
Să nu iasă cu iuţime
Cetile mereu la rînd ?"

Ajuns la Tîrgovişte e năpădit de cunoştinţele sale de istorie. Se adînceşte în melancolia ruinurilor, care-1 învăluie ca umbra Turnului din vechime. Filozofia îi dă ghes :

„Dar încă, ziduri triste, aveţi un ce plăcut,
Cînd ochiul vă priveşte în liniştit minut;
De milă îl pătrundeţi, de gînduri îl uimiţi.
Voi încă în fiinţă drept pildă ne slujiţi
Cum cele mai slăvite şi cu temei de fer
A omenirei fapte din faţa lumei per

Şi tot aşa, bate drumul dintre Craiova şi vechea Cetate de scaun. Mai întâlneşte şi nişte ciobani înfăşuraţi în turmele lor ca în imense cojoace, le face semn, descăleca şi declamă *Păstorul întristat:*

„Voă natura vă este dată;
Cîmpii şi codri voă ztmbesc;
Vînturi şi rîuri voă arată
Cum curg de dulce, cum răcoresc.

Soarele încă voă răvarsă
Lumină dulce, tot cu senin,
Şi cerul iarăşi mila îşi varsă
Spre fericire voă deplin"

Unul chiar îi răspunde şi se înfiripă o frumoasă discuţie în versuri despre amor, pe care ciobanul îl găsea tare amar.

îl apucă noaptea galopînd, se opreşte iarăşi şi convorbeşte cu pădurea :

„P-acea plăcută vreme în astă tristă vale,
De zgomot mai de laturi eu totdauna viu,
Pe muchea cea mai naltă de mă aşăz cu jale,
Singurătăţii încă petrecere de ţiu.

întorc a mea vedere în urmă, înainte,
In dreapta sau în stingă, cînd sus, cînd iarăşi jos,
Ş-orunde priviri multe a desfătat fierbinte
Şi inimă şi suflet găsesc mai cu prisos."

Iară murgul ce făcea ? Odată scos din cadenţa patriotică a *Marşului,* pe care el o ştia ca pe apă, şi introdus în plin modernism (gîndirea adîncă, conceptuală, meditaţie subţire asupra timpului, plus acele ritmuri de mirare) stă şi paşte iarbă verde. Ştie că are de-a face cu un mare poet, îl lasă să se desfăşoare, încearcă să înţeleagă cîte ceva şi se gîndeşte că în caz de pericol, dacă autorul ar fi atacat de vreun lotru, mai hălăduind prin codrul Vlăsiei, ş-ar apăra stăpînul zburînd cu el hăt în Parnas şi înapoi pe cîmpia românească. Atât îi e de drag. Simte că asistă la închegarea unui ton neobişnuit, la „prima înstrunâre" a unei lire cum nu s-a mai pomenit de cînd el, Murgul, a ieşit din baladă.

Vă aduceţi aminte cuvintele lui Tudor Vladimirescu, pandurul pe care G. Călinescu a găsit foarte nimerit să-1 aşeze cu ale sale *Proclamaţii,* în *Istoria literaturii ?*

„Fraţilor lăcuitori oi Ţării Rumăneşti, veri de ce neam veţi fi! Nici o pravilă nu opreşte pre om de a înUmpina răul cu rău ! Şarpele, cînd îţi iese înainte, dai cu ciornagul de-l loveşti, ca să-ţi aperi viaţa, care mai de multe ori nu se primejduieşte din muşcarea lui! Dar pre balauri cate *ne înghit de vii, căpeteniile noastre zic, atât cele bisericeşti, cit şi cele politiceşti, pînă* cînd *să-i suferim a ne suge sîngele din noi ? Pînă cînd să le fim robi ?"*

Icourile prozei ritmate din bardă şi din secure de Tudor ajung din urmă calul şi călăreţul; poetul îşi apleacă urechea. Se gîndeşte că trebuie să dea şi el o proclamaţie către poezia română, Proclamaţie mai frumoasă chiar decît a lui Ienăchiţă Văcărescu „creşterea limbii româneşti" (alergînd, oftînd, aşteptînd, trudind asupra cuvântului), „ş-a patriei cinstire" cu fiecare respiraţie. Adunate una cîte una şi puse alături respiraţiile fac un „dt" oe se numeşte viaţă. Aceasta trebuie să ardă cu o flacără mare luminînd şi păstori, şi turme, şi ruinuri, şi pilcuri de ostaşi în mers... şi tată şi mumă („Ascultare mumii daţi"... aşa tălmăceşte Cîrlova ecoul primit de la înaintaşii săi). Zis şi făcut. Poetul scoate o foaie de hîrtie, ia pana cea adevărată şi începe să scrie continuarea citatelor date de noi mai înainte, dudnd din cînd în cînd degetul la frunte (atunci de acolo venea inspiraţia) gest pe care îl va împrumuta din simpatie şi Grigore Alexandrescu. *„Geniul său cel poetic făgăduieşte mult pentru limba rumânească cea atît de frumoasă subt pana lui"* (Ion Heliade Rădulescu).

Ca la spiritism, trebuie să te concentrezi puţin, îşi spuse Vasilache (are 22 de ani şi încă mai este mîngîiat ca un copil). Ia să vedem ce idei estetice plutesc în aer ?

A citi de mai multe ori *Prefața* lui Barbu Paris Mumulean la al său *Rost de poezii,* din 1822, (minunat titlu !), şi îi vin în piinte cuvintele : *„Această faptă a poeziei nu iaste alt, decît o mişcare a simțirii, o patimă sufletească şi o naştere a fandasiei. Acel năluc amintit pătimind de un «ce», țese idei şi păreri, alcătuind stihuri după patimi şi înălțarea duhului. La această materie, rîvna cea firească şi duhul covîrşeşte ştiința. Ştiința iaste numai pentru podoabă bună şi nu pentru mult ajutoriu."* Tot Mumulean definise poezia *„această subțire materie şi organ al duhului".* Iată o conştiință estetică existentă în epocă, am zice noi cei de acum, la care ar trebui să adăugăm acea tulbureală lirică pe care o făceau la Bucureşti I. H. Rădulescu, lancu Văcărescu, Grigore Alexandrescu, gesticulând în formă de versuri, executînd pînă la capăt formula magică a invocării inspirației, care vine şi nu vine, se pare că s-a arătat şi nu e, dar parcă ceva sclipeşte şi se întunecă — şi aşa se născu tulbureala de care vorbeam, atît de necesară poeziei. Acel năluc al minții pătimind de un „ce" — meditează în răspăr Vasile Cîrlova cu un picior în scară — frumos spus „nălucul minții", frumos spus „ce", dar care „ce“ ?

Trebuie văzută lumea de aproape şi iar dădu pinteni. Harta călătoriilor sale e tipărită cu potcoave de argint şi pe ea sclipesc țintele unor oraşe, adine intrate în visul junelui, care era cît pe-aci să se facă stihuitor pe greceşte : Buzău (se pare că aici s-a născut totuşi), Tîrgovişte, Bucureşti şi Craiova (Cetatea Băniei fiind cea care îl va înfia pentru a doua oară, păstrînd cu sfințenie urna amintirii poetului). Viața poetului a fost scurtă şi cum s-o explici dacă nu gîfîind ?

CSrlova se ține de Turnul Chindiei ca dacii de munți, după spusa lui Florus. E revendicat de ruinuri dar e un spirit nou, îndrăzneț, un constructor. Jelind trecutuf\ pune piatra de temelie a unei zidiri cu multe bolți, de) pe care cele cinci poezii ale sale s-au aruncat cu aripi/ de şindrilă. O simpatie funciară se declanşează în sufletul nostru de clte ori e vorba de scriitori care mor tineri din cauze misterioase sau năprasnice. Nu poți să ştii sigur unde se termină judecata de valoare din urmă, şi tinde începe imperiul afecțiunii. Eşti tentat să umpli cu imaginație un gol şi găseşti aici locul tuturor posibilităților.

Aşezat „pe muchia cea mai naltă" a rimei preeminesciene, contemplînd desfăşurarea de verzi „livejui" şi ogoare literare încă nedesțelenite, Cîrlova este primul poet care nu mai încape în odăjdiile chirilicelor^

Cea de-a şasea poezie este însăşi viața sa, începută.

Vasile Cîrlova e un mare liric şi pentru infuzia de tinerețe, ca un început de basm, să zicem *Tinerețe fără bătrînețe şi viață fără de moarte.* Prima jumătate lirică a secolului XIX are vîrsta sa, 22 de ani — o mare promisiune şi o aşteptare încordată a poeziei adevărate care se va realiza cu Eminescu. Autorul *Rugăciunii* (mai tîrziu *Rugăciunea unui dac)* întărită muza, ce-i făcu mari promisiuni. Dar ştiți ce frumoasă era iubita lui Cîrlova ? Iată că *„nălucul minții"* se confundă cu chipul iubitei spre care aleargă, aleargă primenit („Mihnea încalecă, calul său tropotă..."*,* ştiți dumneavoastră) străbătînd într-un ceas decenii de romantism. Clte file s-or fi rupt din această carte, de-a rămas atît de subțire? Ar trebui de acum încolo măcar să punem stavilă vifornițelor neprielnice

htenlor de mceput şi de sfirşit, selectind între coperţi «roase, de lemn sculptat, puţinul acestui adolescent al liricii rămas în adolescenţă ca un ostatic la Ţarigrad mţuul cocon de viţă al poeziei noastre. '

Şi cum se încheie toate astea ? Ei bine, toate astea nu se încheie Vasile Cîrlova vine mereu din^rî HM să ne aducă cinci poezii. Călare. ««spre ijmi să

MARIN SORESCU

f

NOTĂ ASUPRA EDIŢIEI

Vasile Cîrlova nu s-a bucurat (decît după 100 de ani de la moarte) de privilegiul de-a avea, adunate între două coperţi, toate poeziile sale, şi numai ale sale. Creaţia i-a apărut alături de a altor poeţi. Considerăm a face un gest de dreptate publicînd această ediţie de O p e r e c o m p l e t e .

Reproducem cele cinci poezii în ordinea în care au văzut lumina tiparului :

Ruinurile Tîrgoviştii, „Curierul românesc", 20 martie 1830 ; *Păstorul întristat,* „Curierul românesc", 8 mai 1830; *Inserarea,* „Curierul românesc", 29 iunie 1830; *Rugăciune,* „Curierul românesc", septembrie 1839 şi *Marşul [oştirii române],* „Curierul românesc", octombrie 1839. Cele două traduceri, cea din Musaios *(Hero şi Leandru)* şi cea din Voltaire *(Zaira)* nu s-au păstrat, ca şi multe, bănuim, din poeziile originale.

Păstrind particularităţile de limbă, ediţia ţine seama de normele ortografice actuale.

Pentru întregirea imaginii, am inclus în *Addenda* o parte din materialul literar şi critic consacrat lui Cîrlova, precum şi arborele genealogic al familiei poetului întocmit de I. Moldoveanu.

Aducem mulţumiri Editurii „Scrisul românesc" pentru iniţiativa apariţiei acestei cărţi.

M.S.

TABEL CRONOLOGIC

1809 — Se naşte Vasile Cîrlova la Tîrgovişte sau la Buzău. Tatăl viitorului poet^ Ioniță, este descendent al unei mici familii de boiernaşi buzoieni — Cărlomanii (Cîrlovanii); mama, Sevastița, se trăgea din familia Lăcustenilor, din Locusteni-Dolj.

1812 — Ion Budai-Deleanu termină versiunea a doua, definitivă, a „Țiganiadei".

1812 — Pacea ruso-turcă de la Bucureşti.

1816, dec. 27 — La Iaşi, din inițiativa lui Gheorghe Asachi, are loc primul spectacol de teatru în limba română cu „Mirtil şi Hloe", de Florian după S. Gessner.

— Vasile Cîrlova îşi petrece copilăria la Tîrgovişte, avîndu-1 ca tovarăş de învățătură pe Grigore Alexandrescu. După obiceiul vremii, învață greceşte, „ca toată lumea mai răsărită de atunci" — aşa cum spunea N. Iorga — şi franțuzeşte.

1821 — începutul mişcării revoluționare condusă de Tudor VladimiresctL

1826 — Dinicu Golescu publică „însemnare a călătoriei mele".

— După încercări de versificare în greceşte, la îndemnul lui Ion Voinescu II scrie poezii în limba română, dar nu s-au păstrat.

1827 — Scrie *Păstorul întristat,* poezie care va fi publicată în „Curierul românesc" din 8 mai, 1830.

*1821 — I. H. Rădulescu publică „Gramatica românească**

1828 — V. Cîrlova scrie *Ruinurile Tîrgoviştii,* publicată în nr. 3. al „Curierului românesc" din 20 martie, 1830. I. H. Rădulescu face cu această ocazie o scurtă prezentare a poetului, remarcînd : „geniul său cel poetic făgăduieşte mult pentru limba românească, cea atît de frumoasă subt pana lui."*

— Războiul ruso-turc.

1828 — Scrie poezia *Rugăciune,* publicată, postum, în „Curierul românesc" din septembrie, 1839.

1829, apr. 8/20 — Apare la Bucureşti primul periodic din Țara Românească „Curierul românesc", editat de I. H. Rădulescu.

iunie 1/13 — La Iaşi, se tipăreşte „Albina românească", prima gazetă în limba română, din Moldova. Director': Gheorghe Asachi.

sept. 2/14 — Semnarea Tratatului de paee ruso-tur la Adrianopol.

1830 — Scrie poezia *înserarea,* apărută în acelaşi an, în mv31 din 29 iunie al „Curierului românesc".

* apud I. Moldoveanu, V. *Cîrlova şi neamul său,* în „Limbă şi literatură", 1965, nr. 10, p. 143.

1830 — Iancu Văcarescu publică „Poezii alese".
— Anton Pann tipăreşte „Versuri muziceşti", la Braşov.
— Ia fiinţă miliţia naţională, nucleu al armatei permanente.
— Vasile Cîrlova traduce *Hero şi Leandru* după Musaios *şi* actul I al tragediei *Zaira* de Voltaire.

1831 Se înrolează, ca sublocotenent de cavalerie, în rândurile tinerei armate române, de curînd înfiinţată.

1831 — Scrie *Marşul [oştirii române],* circulînd tipărit pe foi volante, apoi reprodus în „Curierul românesc", din octombrie 1839.

1831, sept. — Vasile Cirlova moare la Craiova, fiind îngropat în curtea bisericii Madona Dudu.

1831, oct. 11 — Apare în „Curierul romănesc", nr. 69, p. 275, necrologul poetului semnat de I. H. Rădulescu, intitulat Biografie : „Vasilache Cîrlova poet român, pentru care de multe ori am vorbit în „Curierul romănesc", născut în anul 1809, ajungînd în vîrstă de 17 ani a început a-şi dezvolta talentul său cel poetic prin mici dar ingenioase poeme; în vîrstă de 18 ani a făcut poema intitulată Păstorul întristat; la 19 ani Ruinurile Tîrgoviştei, RăsvLnetul unui fluer, Rugăciunea şi alte poeme, iar la 21 ani a făcut Marşul rumânilor, Inserarea, Ero şi Leandru, şi a început şi traducerea vestitei tragedii Zaira. în vîrstă de 22 (sic) a intrat între rîndurile miliţiei pămînteşti, unde cu mare pagubă a patrii şi a literaturi(i) rumâneşti a murit după o boală de vreo 14 zile...".[1]

1831, oct. 25 — Gheorghe Asachi scrie despre moartea poetului în „Albina românească".

1906 — Prima dată poeziile lui Vasile Cîrlova apar laolaltă sub îngrijirea lui G. Bogdan-Duică, în volumul: C. *Nicoleanu, „Poezii şi proză", Bucureşti, p. 133—157.*
*Minerva, Bucureşti, p. 133—*157.

1931 — V. Cîrlova — „Poezii" — Cu prilejul centenarului morţii poetului. Ediţie îngrijită de prof. Ioan Negoescu. Cu un portret de V. Blendea, 1931, Tîrgovişte.

,1942 — In colecţia Operele scriitorilor români apare volumul „V. Cîrlova", prezentat de Paul I. Papadopol, Ed. Universul, 1942.

[1] apud I. Moldoveanu, *Vasile Cîrlova şi neamul său,* în „Limbă şi literatură", 1965. nr. 10, p. 143.

STAȚUIA LUI VASILE CÎRLOVA, DIN TÎRGOVIȘTE (REALIZATĂ DE V. BLENDEA).

POEZII

PASTORUL ÎNTRISTAT

n păstor tînăr, frumos la față,
Plin de mîhnire, cu glas duios
Cînta din fluer jos pă verdeață,
Subt umbră deasă de pom stufos.

De multe versuri spuse cu jale
Uimite toate sta împrejur :
Rîul oprise apa din cale,
Vîntul tăcuse din lin murmur.

Cît colo turme de oi frumoase
Se răspîndise pe livejui
Și ascultîndu-1 iarba uitase,
Pătrunse toate de mila lui.

Cîinele numai mai cu durere
Stînd lîngă dînsul, căta în jos
Şi ca s-aducă lui mîngîiere,
Glas cîteodată scotea milos.

Eho, ce zace de om departe,
Il auzise din loc ascuns ;
Şi cu suspinuri de greutate
La toată vorba îi da răspuns.

Viu lîngă dînsul, pătruns de milă
Şi cu blîndeţe îl întrebai :
„Tinere, spune-mi, nu-ţi fie silă,
Ce foc, ce chinuri, ce gînduri ai ?

Viaţa voastră necazuri n-are :
E simplă, lină, fără dureri,
Şi-n toată lumea nici o suflare
Ca voi nu gustă multe plăceri.

Voă natura vă este dată ;
Cîmpii şi codrii voă zîmbesc ;
Vînturi şi rîuri voă arată
Cum curg de dulce, cum răcoresc.

Soarele încă voă răvarsă
Lumină dulce, tot cu senin,
Şi cerul iarăşi mila îşi varsă
Spre fericire voă deplin."

El cu suspinuri atunci răspunse :
„Frate, se poate vrun muritor
Oricît să nraibă dureri ascunse,
Fie pe scaun, fie păstor ?

Orice viață supusă zace
Subt patimi grele mult mai puțin !
Soarta nu lasă pe om în pace
Cu mulțumire a fi deplin.

Precum nu-nceată de vînt suflarea
Nici către crînguri, nici pe cîmpii;
Aşa nu-nceată nici turburarea
De multe patimi către cei vii.

Adevăr, slavă, cinste, putere
Sau bogăție eu nu doresc.
Acestea toate drept o părere,
Drept nălucire le socotesc.

Dar mai puternic, greu a supune
Orice simțire, simț pe amor,
El, izvor dulce de-ntristăciune,
Lesne aprinde foc tutulor.

Iubesc prea dulce o păstoriță
Cu chip prea dulce, prea drăgălaş ;
Pentru ea numai simț neputință,
Pentru ea numai sînt pătimaş.

De lîngă mine ea cînd lipseşte,
Natura n-are nimic frumos ;
Sufletul tare mi se mîhneşte,
Orice privire e de prisos.

Şi drept aceea a tînguire
Fac să răsune fluerul meu,
Lăsînd şi turma în năpustire,
Vărsînd şi lacrimi din ochi mereu".

ÎNSERAREA

e cînd abia se vede a soarelui lumină
în vîrful unui munte, pe fruntea unui nor,
Şi zefirul mai rece începe de suspină
Pîn frunze, pe cîmpie cevaşi mai tărişor ;

P-acea plăcută vreme în astă tristă vale,
De zgomot mai de laturi eu totdauna viu,
Pe muchea cea mai naltă de mă aşăz cu jale,
Singurătății încă petrecere de țiu.

întorc a mea vedere în urmă, înainte,
în dreapta sau în stînga, cînd sus, cînd iarăşi jos,
Ş-oriunde priviri multe a desfăta fierbinte
Şi inimă şi suflet găsesc mai cu prisos.

Cînd o cîmpie plină de iarbă mi s-arată,
Pe care osteneşte vederea alergînd,
Ş-a caria văzută de flori împestrițată
Se-ntunecă cu noaptea pe caru-i-naintînd,

Cînd o dumbravă deasă, cu frunte prea măreață
încoruneează cîmpul, s-arate mai frumos
Şi nencetat din sînu-i răvarsă cu dulceață
Pă-ntinderea cîmpiii un vînt mai răcoros.

Pe de o parte iarăşi o gîrlă şărpuieşte,
întocmai ca o pînză se vede albă-n jos
Şi ni se pare încă în vînt că fîlfîieşte,
Mişcîndu-se de pietre talazu albicios.

Cu ce plăcere încă s-aude de departe
Un glas de păstorițe, un fluer de păstor,
Ce după cîmp cu turma se-ntoarce la o parte
Şi lasă, cînd se culcă, pe cîine păzitor.

R

Dar icea, mai aproape, s-aude o murmură,
De rîu să fie oare, ce curge nevăzut ?
Pe lîngă el cînd trece păstorul, nu se-ndură
D-un pas să-şi depărteze auzul un minut.

Cît colo filomila, de multă-ntristăciune
Ascunsă, în stuf, cîntă cu glas pătrunzător,
Ce prin Eho se duce şi altora le spune
Că pieptul d-unde iese hrăneşte mare dor.

De lături şi zefirul ascultă cu plăcere
Şi pîntre frunzi se plimbă ca umbra de uşor
El numai cîtodată rugîndu-se îi cere
Ca cîntecul să ție ceva mai multişor.

P-acea singurătate ce ochiul sus priveşte,
Cînd razile de soare natura stăpînesc,
îndată ce şi umbra de noapte se iveşte,
Grămăzile de stele încep de strălucesc.

încet-încet şi luna, vremelnică stăpînă,
Se urcă pe orizon cîmpiile albind,
Şi plină de plăcere, c-o frunte mai blajină
îşi caută de cale adesea mulţumind.

Acum şi somnul vine uşor, de odihneşte
în braţurile sale p-oricare muritor ;
Fiinţa milostivă de sus îi porunceşte
Pămîntului să fie în veci mîngîitor.

De multă nemişcare, ce face piste toate,
Vederea împrejuru-i se-ntoarce cu fiori,
Pămîntul în somn dulce un geamăt parcă scoate
Şi cerul ni s-arată acum mai cu răcori.

Dar ăstui suflet jalnic, lipsit de mîngîiere,
Odihnă, mulţumire nu-i poci găsi de loc ;
Oriunde veselia din inimă îmi piere,
Şi de aceea umblă fugar din loc în loc.

Ce caută nu ştie, dar simte că lipseşte
Fiinţa care poate să-1 facă fericit,
Şi neputînd găsi-o, în vreme ce-o doreşte,
în negura mîhnirii mai mult s-a rătăcit ;

întocmai ca o luntre ce, slobodă pe mare,
Nu poate de furtune a mai găsi pămînt ;
Ce n-are nici nădejde, că poate d-întîmplare,
Cu vremea s-o arunce la margine vrun vînt.

RUINURILE TÎRGOVIŞTII

, ziduri întristate ! O, monument slăvit!
In ce mărime naltă şi voi aţi strălucit,
Pă cînd un soare dulce şi mult mai fericit
îşi răvărsa lumina p-acest pămînt robit !
Dar în sfîrşit Saturnu, cum i s-a dat de sus,
In negura uitării îndată v-a supus.
Ce jale vă coprinde. Cum totul v-a pierit !
Subt osîndirea soartei de tot aţi înnegrit!
Din slava strămoşască nimic nu v-a rămas.
Oriunde nu se vede nici urma unui pas.
Ş-în vreme ce odată oricare muritor
Privea la voi cu rîvnă, cu ochiu-aţintător,
Acum de spaimă multă se trage înapoi
îndată ce privirea îi cade drept pe voi...

Dar încă, ziduri triste, aveți un ce plăcut,
Cînd ochiul vă priveşte în liniştit minut ;
De milă îl pătrunțleți, de gînduri îl uimiți.
Voi încă în ființă drept pildă ne slujiți
Cum cele mai slăvite şi cu temei de fer
A omenirei fapte din fața lumei per ;
Cum toate se răpune ca urma îndărăt,
Pe aripile vremii de nu se mai arăt ;
Cum omul, cînd să fie în toate săvîrşit,
Pe negîndite, cade sau piere în sfîrşit.
Eu unul, în credință, mai mult mă mulțumesc
A voastră dărâmare pe gînduri să privesc,
Decît zidire naltă, decît palat frumos,
Cu strălucire multă, dar fără un folos,
Ş-întocmai cum păstorul ce umblă pre cîmpii,
La adăpost aleargă cînd vede vijălii,

Aşa şi eu acuma, în viscol de dureri,
La voi spre uşurinţă cu triste viu păreri.
Nici muzelor cîntare, nici milă voi din cer,
O Patrie a plînge cu multă jale cer.
La voi, la voi nădejde eu am de ajutor ;
Voi sînteţi de cuvinte şi de idei izvor.
Cînd zgomotul de ziuă încetă preste tot,
Cînd noaptea atmosfera întunecă de tot,
Cînd omul de necazuri, de trude ostenit
în liniştirea nopţii se aflâ adormit,
Eu nici atunci de gînduri odihnă neavînd,
La voi fără sfială viu singur lăcrămînd
Şi de vederea voastră cea tristă insuflat
A noastră neagră soartă descoper nencetat
Mă văz lîngă mormînt al slavei strămoşeşti
Şi simţ o tînguire de lucruri omeneşti ;

Şi mi se pare încă c-auz un jalnic glas
Zicînd aceste vorbe : „Ce, vai ! a mai rămas,
Cînd cea mai tare slavă ca umbra a trecut,
Cînd duhul cel mai slobod cu dînsa a căzut".

Acest trist glas, ruinuri, pă mine m-au pătruns
Şi a huli viaţa în stare m-au adus.

Deci priimiţi, ruinuri, cît voi vedea pămînt,
Să viu spre rftîngăiere, să plîng pe-acest mormînt,
Unde tiranul încă un pas n-a cutezat,
Căci la vederea voastră se simte spăimîntat !

RUGĂCIUNE

iinţă naltă, lungă vedere,
Izvor puternic de mîngîiere,
Pavăză sfîntă astui pămînt !
Dă ascultare, nu-ţi fie silă,
Unui glas jalnic, ce cere milă,
Ce a se plînge are cuvînt.

Nu se cuvine a se răpune
În vînt ca fumul o rugăciune
Cu plîns făcută lîngă altar,
Unde nădejde are oricine
Să dobîndească cerînd vrun bine
Sau lui să-ncete vrun ce amar,

Unde tot omul, cînd îţi vorbeşte
Vorbe în taină, smerit priveşte
A ta fiinţă de faţă stînd ;
Unde tu însuţi simţi datorie,
S-arăţi oricărui spre bucurie,
Că vrei fierbinte s-ajuţi oricînd !

A ta putere nemărginită
în veci urmează a fi pornită
Spre uşurinţă şi spre folos ;
Nici să nu lase p-a ta zidire
Tristă să zacă în asuprire,
Să nu te simtă de reazăm jos !

Nu cer prisoase sau nălucire ;
Voiesc dreptate, cer mîntuire
Patriii mele, jalnic pămînt,
Vai! ale carii necazuri multe
Ce suflet poate să le asculte
Şi să nu plîngă dînd crezămînt !

La ea te-ntoarce, de vezi cum geme,
Cum a se plînge însuți se teme,
Privind că este tuturor joc,
Unde dreptatea cătare n-are,
Nici asupritul face strigare,
Căci el în vină cade pe loc.

Destule veacuri, de cînd o soartă
Nemilostivă, mereu ne poartă
Spre osîndire, cum e mai rău !
Destule veacuri, de cînd suspină,
Mîhnirii jertfă, fără lumină,
încît nu vede nici cerul tău !

Vîntul îi suflă tot neplăcere,
Norii îi ploă nemîngîiere,
De flori nu gustă plăcut miros,
A primăverii dulce ivire
Pentru ea h-are înveselire,
Ei nu răvarsă nimic frumos

Din ale tale bunătăți, fapte
Spre fericire tuturor date
Ea numai parte n-are de loc,
Ea numai rîvna unui părinte
Puternic foarte de loc nu simte,
Ca să-i aducă dulce noroc.

Nu cumva, Soare, că merit n-are
Să se numească nație mare,
Să guste dreptul cuviincios,
Cînd în tot chipul spre fală poate
Neprețuite daruri s-arate
Cu care lumii să dea folos ?

Cu dreptul este, naltă ființă,
A fi în astă grea neputință,
Acum s-ajungă așa de prost
Fiica acelor, ce, cît se poate
Cu strălucire urmînd în toate,
Stăpînitorii lumii au fost ?

Cu ce dreptate pradă să fie,
Să tot încerce sfîntă urgie,
Cînd împotrivă-ți ea n-a urmat ?
Cu ce dreptate streinii calcă
Dreptul asupră-i, cînd rău să facă
Ea lor vrodată n-a cugetat ?

De e greşită ție, Părinte,
Milostivire în sfîrşit simte,
Te rog, încetă-i biciul de foc ;
Iar dacă soarta ***ție*** răutate
O asupreşte, pe nedreptate,
Fără de vină a fi de loc.

Cum poți să suferi cu mulțumire,
Nevinovate în asuprire
Să aridice glas în zadar,
Cînd împotriva voinții tale
Nimic nu poate ca să te-nşale,
Nici să urmeze un pas măcar ?

A ta vedere zăreşte toate,
Mina ta iarăşi îndată poate
Să zăticnească răul din drum
Şi cu adîncă înțelepciune
Să-mprăştieze lumii tot bune,
Spre mîngîiere a fi oricum.

Deci cu dreptate, naltă Putere,
Dă ascultare unui ce cere
Patriei sale bine, folos.
Cunoaşte-i dreptul uitat de tine
Şi de aceea călcat d-oricine,
Ce i se cade, dă-i cu prisos.

Apleacă mîna de o ardică
Şi-ndată fă-o mare din mică,
Să lase nume nemuritor.
Şi~n norii cinstii mult să se-nalțe,
Pe calea vieții în veci să calce,
De strălucire avînd izvor.

Trimite-i încă plăcută rază,
Negură tristă să nu mai vază,
Arată-i cerul tot cu senin !
Şi patriotul să aibă fală
A-şi pune viţa naţională
La întrebarea unui strein.

Cîte acuma sufere rele,
Ca vîntul praful, în laturi dă-le,
Să nu mai vază nici urma lor
Şi neştiută să nu mai zacă,
Ci împotrivă zgomot să facă
în toată lumea răsunătar.

Dar ea cu lacrimi l-a ta fiinţă
în veci închine recunoştinţă,
Să glăsuiască numele tău,
Urmînd întocmai voinţii tale,
Cerînd şi rîvna inimii sale
A-i fi spre pază la orice rău.

Dar ce să fie acea lumină,
Ce sus se vede de focuri plină,
Şi dimpreună un zgomot lin ?
Nu crez să fie semn de furtună,
Cînd de loc vîntul nori nu adună,
Cînd peste toate privesc senin.

Nu cumva, Soare, veste să fie
Patriei mele spre bucurie,
Că rugăciunea, ce a făcut,
De către sfîntul se-mbrăţişază,
Şi că prin focuri încredinţează
A ei lucrare nu dupe mult ?

Adevăr este acea lumină,
Vesteşte soartă de raze plină,
Ce se găteşte ăstui pămînt ;
Ce din poruncă supusă vine,
Patriei mele în veci să-nchine
A ei credinţă cu jurămînt.

MARŞUL [OŞTIRII ROMÂNE]

răgii mei copii războinici, ascultare mumii daţi,
Iată vreme, mic şi mare armele s-îmbrăţişaţi,
Strigînd toţi c-o glăsuire,
Spre a mumii fericire
S-alergăm de obşte fraţi.

Cerul vouă vă deschide un drum foarte lăudat,
Ca să mergeţi cu pas mare către slavă nencetat.
Vie-vă, copii, aminte
Că Europa însuşi simte
în ce cale aţi intrat.

Glasul patriii să sune în auzul tutulor,
Strigînd vouă : „Lenevirea ruşinată subt picior
Toţi acuma c-o mişcare.
Spre a voastră înălţare
Să daţi mînă de-ajutor.

Acea armă ruginită şi ascunsă în mormînt
Braţurile să-nfierbînte ; însă iarăşi pe pămînt.
Tinerimea s-o-ncunune
Cu izbînde foarte bune ;
Pe ea facă jurămînt.

înaintea fieşcărui îndestul v-aţi umilit,
îndestul şi lenevirea în somn greu v-a stăpînit.
Acea soartă fără milă,
Sau de voie, sau de silă,
în sfîrşit v-a slobozit.

Priviți slava de aproape ; voi în urmă-i ați călcat
Şi pe fruntea fieşcărui raza ei a luminat.
Deci la arme dați năvală
Şi la rînd ieşiți cu fală,
Corbul iată s-a-nălțat.

El subt aripă-i vă cheamă şi vesteşte ca să ştiți,
Că d-acuma înainte *nație*, să vă numiți.
Deci cu dînsul înainte
Alergați cît mai fierbinte,
Laudă să dobîndiți.

Pe această sfîntă cale înfruntați orice nevoi,
Biruinja pretutindeni să se ție dupe voi,
TŞi strigați c-o glăsuire :
„Slavă, dragoste, unire
în veci fie lîngă noi !"

înainte-vă vrăjmaşii să aplece fruntea lor,
Să-şi cunoască neputința, ca să scape de omor ;
Dar atunci a voastră mină
Pe ei fie mai blajină,
Dîndu-le şi ajutor.

Vitejia şi răbdarea aici încă moştenesc,
încă curge pîntre vine acel sînge strămoşesc,
Ce la vreme se arată
De nu piere niciodată,
Ca un dar dumnezeiesc.

Pe cîmpia rumânească o tăcere pînă cînd,
Pînă cînd de arme pline să nu sune cînd şi cînd,
Şi p-a caria lungime
Să nu iasă cu iuțime
Cetile mereu la rînd ?

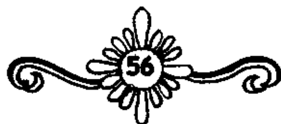

Aici şcoala biruinţii într-o vreme a stătut,
Ale caria ruinuri să văd încă vechi de mult.
Dar acum fără zăbavă
Acea strămoşească slavă
E să vie în minut.

Glasul vostru strigînd „slavă" pe strămoşi a deşteptat,
Ale cărora ţărînă în mormînturi s-a mişcat.
Ş-umbrile în veci tăcute
Stau cît colo nevăzute,
Privind corbul înălţat.

Ce privire dulce mie ! Steagul fîlfîie în vînt,
Armele lucesc veriunde, slava iese din mormînt,
Tinerimea îndrăzneaţă,
Mîndră, falnică, măreaţă,
Uşor calcă pre pămînt.

Lăcrăma de bucurie, curge, curge ne-ncetat !
Veacuri sînt de cînd ascunsă p-al meu sîn tu n-ai picat !

Arma iată că luceşte,
Slava iată că zîmbeşte,
Corbul iată s-a-nălţat!

ADDENDA

LA MOARTEA
LUI CÎRLOVA

O lira mea, suspină ! al tău glas plin de jale
In umbră să răsune, să geamă la mormînt :
Cîrlova nu mai este !!! suspină p-a lui cale
Şi fă să se auză pe aripe de vînt:
„Cîrlova nu mai este ! şi lira-i a-ncetat!"

O, tînăr cîntărețe ! pasăre trecătoare !
Abia te-ntraripaseşi, abia dulcele-ți glas
Chema să te auză pe craca săltătoare
Pe călători, ş-îndată, oprindu-le-a lor pas,
Țintind a lor vedere... tu zbori şi i-ai lăsat

Tu ai urît o țară unde puțini ascultă
Sau unde-a ta cîntare cu ei nu însoțeşti ;
încă trăind, tu viața o petreceai mai multă
Sorbit în armonia a cetelor cereşti,
    Unde ostaş d-aicea acol-ai şi grăbit.

Subt tînăra ta mînă, degetele-arzătoare,
Acum se-nfiorează liră de serafimi ;
Asculți tu alte imnuri, începi altă cîntare
S-îndemni tu alți războinici, vitejii heruvimi,
    Şi alt post mai cu slavă ți-a fost ție gătit.

Acolo-ți era locul al tău de moştenire :
Poetul aci este strein şi călător ;
Astfel vulturul mîndru din nalta sa privire
Parcă ar zice lumei din marele său zbor :
    Pămîntul mi-este leagăn, dar lăcuiesc în cer.

ti

O, fenomen ce-n veacuri abia cînd se iveşte,
O, stea care răsare chiar într-al său apus !
Ce fu a ta lucire ? Şi ce ne prevesteşte ?
Ce înger te întoarce ? Ce înger te-a adus ?
Şi cum se pun acelea care cu tine pier ?

De unde eşti, ascultă jălinda mea cîntare,
Vezi lăcrăma ce pică pe scumpul tău mormînt.
în ceasul după urmă, în cea d-aici plecare
Iubiţii-ţi fără mine, cu cei ce nu mai sînt,
Văzură cum ţi-iei zborul, şi tuciul trist vestea.

Şi eu sînt ca metalul ce plînge după tine,
Prin focuri de durere trecut şi lămurit,
Şi patimile repezi izbind inima-n mine,
Fieştecare scoate un sunet osebit,
Care-astupat mugeşte, se-nneacă iar în ea.

Lutoasa mea fiinţă aci se zăboveşte,
Dar eu sînt după tine, pe urmă-ţi te-nsoţesc ;
Rîvna p-ale ei aripi acolo mă răpeşte
Şi soarta ta cea lesne în veci eu o doresc,
Dar... plumbul datoriei mă trage iară jos.

Cu care legătură afirea mea se-ntină,
întocmai ca stejarul adînc rădăcinat !
Vîntul cînd se răscoală, el geme şi suspină,
Trosneşte şi răstoarnă orice 1-a-ncongiurat,
Şi tot ce mai rămîne priveşte dureros.

Vai! iată a mea soartă, şi cît de povăroasă !
Iar tu ai fost ca floarea acea primăvăroasă
Ce-o smulge, -o ia zefirul, ş-îşi las-al său miros.

(I. Heliade-Rădulescu, Opere, I,
Editura pentru literatură,
Bucureşti, 1967)

CUNUNA LUI CÎRLOVA

De unde-aduci, zefire,
Suspinuri mîngîioase ?
D-a lui Apolon[1] lire
Par sunete-argintoase!.

Nu sînt păreri deşarte...
Neştine-1 moşteneşte,
Fehul a noastră parte
Precînd o părăseşte.

Tu, Eliade-mi spune,
Ce fiiu eşti ? cum te-arată
Cu numele ce-ţi spune
Elios[2] al tău tată ?

Plecînd el să se culce,
Spune-mi, mai ai vrun frate,
Cărui pe aripa-ţi dulce
S-atingă-i dă dreptate ?

Stăpîn d-a vestii gură !
Tu faci de aflu multe...
Ce simţ preste măsură,...
Cîrlova fă s-asculte.

Fă-j desluşire vie :
Cum, orice neam începe,
întîi prin poezie
Fiinţă de-şi percepe ;

Şi cit spre săvîrşire
S-apropie poeţii,
Cum vin cu grămădire
Mijloacele poveţii ;

Pier proaste vicleşuguri,
S-înalţă-nvăţătura,
Ştiinţe, meşteşuguri,
Nascînd literatura.

Dă-i astă înverzită
De laure cunună,
De mine împletită
Cu obştea d-împreună !

Şi zi-i spre nemurire
Cu cît păsaşte trepte,
De lauri înflorire
Că are să aştepte.

(Iancu Văcărescu, în volumul Poeţii Văcăreşti, *Versuri alese,* E.P.L., Bucureşti, 1961)

[1] **Phoebus — Apollo**
[2] **Elios — Soarele**

EPIGONII

T. . . . .
JUUu -ale ţării flamuri negre *Cîrlova* oştirea cheamă,
În prezent vrăjeşte umbre dintr-al secolilor plan ;

(Eminescu, *Poezii,* **E.S.P.L.A., Bucureşti, 1958)**

I

CÎRLOVA

Văzut-aţi voi, cînd primăvara vine,
Acele flori plăpânde, delicate,
Care 'nflorite-abia, mor împăcate
Vestind albastrul zilelor senine ?

Aşa poetul unor vremi uitate
Solit a fost de armonii divine
Ce-au fermecat o clipă din ruine
Tîrgoviştea cu vechile-i palate.

Cu el venea o 'ntreagă primăvară
De jcîntece, — dar fu ursit să piară...
Trist sol sfios al zărilor albastre,

Simţind că moartea timpurie-1 darmă,
Aruncă-n zorii deşteptării noastre
întîiul glas de trîmbiţă de-alarmă !

Şt. O. Iosif, *Poezii,* **Fundaţia pentru literatură şi artă, Bucureşti, 1944)**

>n Ţara Românească poezia avea mai multă nervă şi începuse a se îndrepta după gustul naţional; multe bucăţi de o adevărată poezie se şi publicară de Văcăreşti, Eliad, Cîrlova

(Mihail Kogălniceanu, ***Tainele inimei,*** **Biblioteca pentru toţi, Editura pentru literatură, Bucureşti, 1964).**

Umbrele acestor eroici războinici parcă le vezi învoltîndu-se singuratice şi tăcute împregiur acestii ruine ; adierea vîntului ce suflă din Carpaţi, şuierînd în pustiul turn, ne pomeneşte numele lor, şi undele măreţe ale Ialomiţei pare a cînta necontenit un cîntec de mărire la gloria lor. Astfel i se năluceşte oricărui român cu inimă simţitoare cînd cată 1-această mult elocventă ruină ; şi el nu să poate opri d-a simţi durere amară şi d-a ofta după vremea trecută. Dar nimeni n-a simţit aceasta mai puternic şi n-a esprimat în cuvinte mai frumoase simţirea sa, ca tine, Cîrlovo, floare a poeziei, june cu inimă de foc. Ca o cometă trecătoare tu strălucişi un minut peste România uimită şi încîntată de lucirea ta. O moarte crudă te răpi fără vreme, dar apucaşi a ne lăsa o lăcrăma fierbinte pentru gloria trecută şi o scînteie dătătoare de viaţă pentru viitor. Cîntarea ta sublimă asupra ruinelor Tîrgoviştei puse pecetea veciniciei asupră-le şi ni le va păstra chiar cînd pustiirile anilor le va şterge cu totul dupre pămînt."

(N. Bălcescu, ***Românii subt Mihai-Voievod Viteazul (Călugărenii),*** **Editura Tineretului, Bucureşti, 1960).**

Pentru a se avea toate înriurile din care vin poeziile lui Cirlova — acel mănunchi de flori care te face să-ți închipui ușor întreaga pajiște primăvăratică din care au fost culese, — trebuie să se adauge și entuziasmul său romantic, idealismul lui curat, patriotismul lui războinic de ostaș începător al unei oștiri nouă..." -

„...el s-a făcut vrednic de a fi citit și de vremurile noastre, prin însușiri care au fost pe atunci numai ale lui : un simț perfect al ritmului, care nu se încurcă, nu șchioapătă niciodată, o stăpînire deplină pe acea săracă limbă abstractă și banală a lui și, în sfîrșit, desăvîrșita egalitate cu sine însuși în acea cuminte limbă bună... (în care nu se rătăcesc icoane nouă și din care nu pornesc strigăte zguduitoare, precum nu răsună nici rîsul șăgalnic sau rîsul de batjocură)".

(N. Iorga, *Istoria literaturii românești în veacul al XlX-lea,* voi. I, Minerva, București, 1907).

Cîrlova a putut fi poetul începător al literaturii române moderne, pentru că la acest rol îl indica și natura temperamentului său și clasa lui socială.

Cîrlova a avut natura eminamente romantică. El este mai romantic decît Bolintineanu și poate tot atît de romantic ca și Eminescu. Are sensibilitatea și imaginația romantică, are adînca nemulțumire de prezent, are aspirații cătră alte tărîmuri și, cu tot optimismul, care e al epocii, din *Marșul oștirii române,*

în poeziile sale vibrează de mai multe ori nota pesimistă în *înserarea* și *Rugăciune,* și mai ales în *Ruinurile Tîrgoviștei...* — cea dintăi expresie a pesimismului literar român.

Acest temperament romantic 1-a îndreptat în chip hotărîtor spre Lamartine, adică spre poezia nouă."

(G. Ibrăileanu, *Scriitori români și străini,* voi. I, Editura pentru literatură, 1969).

Originală este amestecarea lamartinismului cu idilicul gessnerian. Cîrlova are [...] un simț acut al liniștii dmpenești, măsurate de svonuri monotone...".

(G. Călinescu, *Istoria literaturii române,* Editura Fundației pentru literatură și artă, București, 1941).

\
^Juste greu de lămurit dacă poetul atît de tânăr, sensibil la stilul romantic, a trăit cu adevărat pasiunile corespunzătoare, sau dacă le-a dat numai expresie, cu inteligența artistică. Deoarece l-am văzut tot atît de apt să reproducă rînd pe rfnd stilul pastoral și sentimentul patetic al ruinelor, precum și să-și stimuleze coarda națională și civică, îl socotim un artist, în disponibilitate de simțiri cît mai felurite, care n-a avut timpul să-și dezvăluie temperamentul intim, nota dominantă a sensibilității (un artist al versului mai curînd decît al limbii, împestrițată cu muntenisme neestetice, pe alocuri surprinzătoare, dar nu suficient de bogată și expresivă). Cîrlova e așadar

un virtuos, care a stăpînit mai multe instrumente : naiul păstoresc, trîmbița de fanfară ostăşească, violoncelul grav, prima vioară şi orga profundă. Pentru că opera lui atît de puțină se orchestrează variat, fiecare din poemele lui merită considerație analitică. Ele au stîrnit entuziasmul contemporanilor, circulînd în nenumărate copii manuscrise. Veacul nostru le recunoaşte valoarea estetică şi însemnătatea istorică. Poet de tranziție, Vasile Cîrlova încheie secolul al XVIII-lea la un nivel literar mai ridicat decît toți predecesorii săi şi inaugurează romantismul, intuindu-i toate notele esențiale. In sfîrşit, în zorii unei renaşteri literare, poetul nu e numai crainicul ei, ci şi vestitorul redeşteptării naționale. Respingînd convenționalul portret al ofițerului, veridic numai ca document echipamentar, să păstrăm imaginea unui tînăr însuflețit de toate simțirile momentului crucial şi tot atît de iscusit în instrumentarea lor felurită."

(Şerban Cioculescu, *Istoria literaturii române moderne,* Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti, 1971)

Posteritatea a văzut într-însul îndeosebi pe cîntărețul îndurerat al gloriei stinse, al ruinelor Tîrgoviştei şi s-a ajuns pînă acolo încît un istoric literar se miră că portretul scriitorului nu ne arată o figură eterată, cu plete şi cu lavalieră, ci un militar cu mustață ascuțită şi cu cască. Militarul acesta a avut un suflet complex, care a sacrificat un moment modei contagioase a Arcadiei, care s-a înfiorat de vagul şi

de melancolia preromantică, s-a lăsat legănat de sentimentalitatea romantică, dar care a ştiut să se sustragă influențelor şi să vibreze în accente puternice şi personale, atunci cînd soarta patriei şi durerea comună au cerut imperios glasul lui ca să fie trîmbițate. Şi, deşi aceasta n-a purificat întregul material poetic cuprins în opera sa, opera aceasta se realizează la o temperatură artistică suficient de înaltă ca să vedem în poetul mort aşa de timpuriu unul dintre spiritele cele mai puternice ale poeziei române..."*

(D. Popovici, *Romantismul românesc,* Editura tineretului, 1969)

ctivitatea literară a lui V. Cîrlova se rezumă la aceste cinci poezii, suficiente însă pentru a evidenția o reală vocație. Lirismul tînărului scriitor constă în vibrația sinceră în fața unei lumi care renăştea după o lungă hibernare, în cutezanța de a supune un domeniu mai vast al motivelor rigorilor creației, în hotărîrea de a prelucra limba, de a lărgi sfera vocabularului poetic, de a imprima versului, mai .cursiv şi melodios, un ritm modern. Nu putem şti cu certitudine care ar fi fost configurația operei, dacă scriitorul n-ar fi murit la o vîrstă atit de crudă. Prin aceea ce ne-a dăruit, V. Cîrlova se situează drept cel dintîi poet romantic, de certă valoare artistică, vestind în literatura noastră începuturile lirismului elegiac, meditativ şi eroic."

(*Istoria literaturii române,* II, Editura Academiei Republicii Socialiste România. Bucureşti, 1968)

CUPRINS